

Den glemte konge og den glemte mindesten.

Mindestenen er rejst til minde om Hald lejrene og til minde om kong Frederik 8., der som kronprins var øverstbefalende i årene 1874-1877.

Hald lejrene opstod som følge af nederlaget til prøjerne i 1864. Ved hærloven af 1867 blev det besluttet at halvdelen af den danske hær (ca. 10.000 mand) skulle samles hver sommer fra 15. juni til udgangen af juli. Formålet var feltøvelser med skydning og samarbejde de forskellige våbenarter i mellem og dermed få skabt en dansk hær, der ville kunne vinde det tabte land (Nord- og Sydslesvig) tilbage. De forskellige våbenarter udgjordes af 10 fodfolksbatajoner, 1 rytterregiment, 2 artilleribatterier og 1 ingeniørkompagni.

Fodfolket boede i telte langs den nuværende Herningvej, medens artilleriet og rytterne boede i telte, i området, hvor Hald Ege Børnehus og Hald Ege Miniregnskov residerer. Officersmessen, kaldet for kongeteltet, havde sin placering netop, hvor mindestenen er placeret, bag Hotel Egeskoven (den røde prik på kortet). I 1880 erkendte regeringen at man ikke ved militærmagt ville kunne vinde det tabte land tilbage og dermed sluttede militærlejrene og en epoke i vores lokalområde.

I 1906 besluttede Dollerup-Finderup-Ravnstrup kommune, med jægermester Aage Krabbe¹⁾ i spidsen, at der skulle rejses et minde for lejrene og den netop tiltrådte konge, Frederik 8. Mindestenen, en 2,75 meter høj bautasten, er udført af billedhugger Numelin²⁾ fra Viborg.

Øverst på stenen en kronet roset i guld:

Nederst: En firkantet plade:

Guldet er der vist ikke meget tilbage af.

EN ØJENVIDNE BERETNING:

En ukendt rekrut fra 8. bataljon i Viborg skriver d. 7. juli i Viborg Stifts Tidende:

”Den første marchøvelse i bataljonen, hvor regimentsmusikken er med og hvor fanen

for første gang præsenteres, er altid et spændende og højtideligt øjeblik for rekrutterne. Når så dertil kommer, at denne i år faldt på d. 6. juli – årsdagen for en af vor krigshistories smukkeste dage – vil de ærede læsere nok kunne forstå, at dagen i går for os rekrutter blev en rigtig festdag.

Turen gik over Finderup til Hald Egeskov. Her under de majestætiske ege og på en historisk grund fik vi vor længe ønskede og velfortjente hvil.

Den værste sult og tørst er stillet, piben tændt, og henslængt på grønsværen nyder du musikkens toner og kammeraternes sang og skjæmt. - Jeg tænker her på 3. kompagnis flerstemmige og velsolede sang.

Efter hvilet samledes vi om en høj³⁾, hvorfra bataljonschefen, oberstløjtnant Bennike, efter sangen: ”I natten klam og kold bag Fredericia vold” var afsunget, gav en klar fremstilling af Fredericiaslaget og sluttelig henvendte smukke og fædrelandskærlige ord til os unge.

Jeg kom uvilkårlig til at se hen til vor fane, den, jeg om morgenen havde fundet forreven og laset og værdig til en reparationsseddel, den var jo slet ikke styg; tværtimod! Nu da jeg vidste, at den havde været med til at tage Treldekskansen og føre vores verdensberømte forsvar af Dybbøl, nu fandt jeg den smuk og gyste ved tanken om, at jeg ville have haft den repareret.

Jægermester Krabbe til Hald holdt derefter, som ordfører for kommunerne Dollerup, Finderup og Ravnstrup, talen for kongen, hvis ophold i lejren under lejrsmøderne i årene 1868 – 1880 han mindedes i varme ord, ligesom han også fremholdt den betydning disse samlinger havde haft for egnen. I taknemlig erindring herom havde ovennævnte kommuner rejst den mindsten, som han derpå med et ”kongen leve” afslørede.

At bataljonen præsenterede gevær og i forening med den talrige tilstedeværende befolkning⁴⁾ råbte 9 gange hurra, bør for fuldstændighedens skyld også nævnes.

For den smukke gave bragte herefter chefen for 9. regiment, oberst Brendstrup, som øverste tilstedeværende militærperson, kommunerne en hjertelig tak og udtalte ønsket om, at der stedse måtte herske et godt forhold mellem folket og hæren og at den sag, som lå enhver alvorlig dansk mand på sinde, nemlig forsvarssagen, måtte få en snarlig og for landets eksistens betryggende ordning.

Med et kraftigt leve for vort kære gamle fædreland sluttede den smukke og stemningsfulde fest.

Så fik vi et lille hvil og til regimentsmusikens toner gik det atter tilbage til Viborg”.

Mindestenen, er såvidt jeg ved, det eneste monument der er for Frederik 8. Hans regeringsperiode på kun 6 år (1906 – 1912), er klemmt inde af hans fars, Christian 9. på 43 år (1863 – 1912) og hans søn Christian 10. på 35 år (1912 – 1947). Og det faktum at han blev fundet død, under mystiske omstændigheder, en sen natte-time på en gade i Sct. Pauli kvarteret i Hamborg, har sikkert medvirket til, at hans eftermæle ikke har stået stærkt i den danske befolkning, en glemt konge.

For ikke så længe siden talte jeg med et ægtepar, der har boet i Hald Ege i mange år og de anede ikke, at der står en stor mindesten bag Hotel Egeskovens., en glemt mindesten. Det skal dog siges, at der nu er 2 skilte der viser vej til mindestenen, en på Alhedestien og finder man vej til den lille rastepads der er til højre umiddelbart efter at man har krydset det gamle jernbanespor, cykel/gangstien mod øst på Egeskovvej, er der også et skilt der viser vej til stenen.

¹⁾ Aage Krabbe ejer af Hald Hovedgård fra 1892 – 1919. ²⁾ Carl Numelin, sten og billedhugger står bl.a. for Brostrøms Minde ved Golf Hotellet og Erik Ejegod Stenen på Borgvold. ³⁾ Ørnebjerg. ⁴⁾ Over 400 viborgensere og lokale var til stede ved afsløringen og på den nye jernbane var der indsat ekstra tog fra Viborg til Bækkelund i afledning af dagen.

Kilder. Viborg Stifts Tidende, Helmuth Spanggaards Viborg by og egn FØR & NU II, artikel i Viborg Bladet af A. Vejen Andersen d. 26. januar 1977.

På Hald Ege Samlingens vegne

Poul Harald Christensen